

קרבת לידה אינו עולה לזיבה, וכן להפך, אלא צריכה להביא קרבן על הלידות וקרבת על הזיבות כדי לאכול בקדשים, כדתניא בתורת כהנים (תוס', מובא בשטמ"ק את כא; רש"ש. ויש מפרשים אחרת דברי התו"כ ולדבריהם אין לנו מקור לדין זה).
 ויש סוברים שבספק לידה עם ספק זיבה, די בקרבן אחד (עפ"י שטמ"ק מהרא"ש. ועתוס' נדה כא. ד"ה ואינו; ערוך לנר כאן).

ה. האשה שיש עליה לידות ודאיות עם לידות מסופקות, או זיבות-ודאי עם זיבות-ספק – מביאה שתי קנין, אחת על הודאי ואחת על הספק. של ודאי נאכלת (ואם יש לה כמה ודאיות – השאר עליה חובה, כנ"ל).
 ושל ספק אינה נאכלת (ואין השאר עליה חובה). כן דעת תנא קמא בבבלייתא לפי גרסה אחת.
 וכן הובא ברמב"ם. ואולם יש אומרים שבקרבת אחד שמביאה על הודאי, נפטרת מן הספקות (וכ"ה בתוספתא. ע' במפרשים).

פרק שני; דף ח

יג. אלו הם מחוסרי כפרה?

ארבעה מחוסרי כפרה הם: הזב, הזבה [חילקם התנא מפני שחלוקים בעיקר טומאתם, שזב מיטמא בראיות או בימים ואילו הזבה אינה מיטמאה אלא בימים, שרואה שלשה ימים רצופים. זב אינו מיטמא באונס וזבה מיטמאה באונס. ועוד, שזה בלובן וזו באודם. עפ"י גמרא; תוס'; ספר החינוך קפג], היולדת, והמצורע. כל אלו חייבים בהבאת קרבן להתירם באכילת קדשים ובכניסה למקדש.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: גר מחוסר כפורים עד שיוזק עליו הדם. וכן הגזיר – לשתיית יין והתר תגלחת וטומאה [ואילו תנא קמא אינו מונה אלא את המחוייבים קרבן להתירם בקדשים, ולא גר שקרבנו מתירו לבוא בקהל. ולא נזיר שקרבנו מתירו בין של חולין].

יש מפרשים שלדעת חכמים יכול הגר לאכול בקדשים קודם הבאת קרבן. ולראב"י אינו אוכל (רגמ"ה. וכ"מ בפירוש המשנה לרמב"ם וברע"ב. וכתב בפיה"מ שהלכה כחכמים). וי"א שגם לת"ק אסור בקדשים עד שיביא קרבן (עפ"י רש"י; שטמ"ק את ג). ויש סוברים שלדעת ראב"י מותר הגר לבוא בקהל קודם הבאת קרבן ורק באכילת קדשים אסור (ע' לקוטי הלכות). ויש חולקים (עפ"י תוס' לעיל ב. וע"ע: באר שבע, ברכת הובח, צאן קדשים, הגהות ר"צ ברלין; ערוך לנר; אבני נזר יו"ד שמג-שמד; חזון איש; חו"ב ב, ט).

יש מפרשים שאין כאן איסור ממש לבוא בקהל אלא הקרבן מכשירו להיות מיוחס להתחשב בקהל ישראל, ויתרון קדושה הוא (כן משמע ברמב"ם מחו"כ א, ב כפי שפירש החזו"א וסייע לשיטה זו. ע' בלקוטים שבסוף קדשים עמ' קסט. וע"ע זכר יצחק כט, ל ד"ה ונראה לפרש; חדושים ובאורים ב, ט; שרידי אש ח"ב סו, יב).

דפים ח – ט

יד. א. מה דינו של גר לענין חיוב הבאת קרבן בגירותו?
 ב. גר תושב – האם הוא מותר בעשיית מלאכה בשבת?

שאלות ותשובות לסיכום מסכת כריתות

א. גר, בזמן שבית המקדש קיים, חייב בקרבן להכשירו לבוא בקהל, וכן לאכול בקדשים (וי"א שאסור בקהל ומותר באכילת קדשים קודם הבאת קרבנו. וי"א שמותר בקהל ואסור בקדשים, כנ"ל) שנאמר **ככם נגר יהיה** – מה אתם במילה וטבילה והרצאת דם, אף הגרים לא ייכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דם.

ויכול להביא עולת בהמה או קן (= זוג תורים או בני יונה) עופות ושתייהן עולות. הביא פרידה אחת – אוכל בקדשים לערב (אבל לא קודם לכן, שמא עדיין לא הקריבו הכהן. שטמ"ק), ובלבד שיביא את האחרת לאחר זמן (אפילו אחר כמה ימים. ר"ג).

בשפת אמת כתב לפרש שיכול להביא פרידה אחת עם בהמת שלמים, וכעין יולדת שמביאה עוף אחד לחטאת עם כבש לעולה.

הביא מנחה ושלמים – לא יצא (אשה ריח ניחח לה' – דבר שכולו לה', הוי אומר עולת העוף. כאשר תעשו כן יעשה – מה אתם מיני דמים אף הם מיני דמים).

אין הקרבן מעכב הגירות אפילו בזמן הבית, אלא שאסור בקהל / בקדשים כנ"ל, אבל הוא כישראל לכל דבר (עפ"י חזו"א גטין כד, כ; זכר יצחק ד; כת. וע' אבני נזר יו"ד שמג). וי"א שבזמן הבית הקרבן מעכבו מלבוא לקהל ופוסל את האשה מכהונה בביאתו (עריטב"א ונמו"י יבמות מו:).

בזמן הזה מקבלים גרים אף על פי שאין אפשרות להקריב (וכי יגור אתכם גר או אשר בתוכם לדרת יכם). ואמרו שצריך שיפריש רובע (= רבע דינר) לקינו, אלא שכבר נמנה רבן יוחנן בן זכאי ובטלה, מפני התקלה. (וכן הלכה).

ב. גר תושב עושה בשבת מלאכה לעצמו כישראל בחולו של מועד (כלומר מלאכת דבר האבד. רש"י). רבי עקיבא אומר: כישראל ביום טוב.

משמע מלשון השטמ"ק שאיסור מלאכה לגר תושב – חומרא דרבנן היא. וכ"מ בחזו"א (שביעית כד, ד), שכיון שיושב בינינו צריך ליהזר מעט שלא יראו הרואים עובד בשבת ויפגום הרגשם בשמירת השבת. ויש מי שנראה מדבריו שהוא מדאוריתא, מוינפש בן אמתך והגר (ע' קונטרס שביתת השבת לר"צ הכהן ו ד"ה ולדעתי, עמ' 88. וכן נראה בשיטת רש"י ביבמות מה: וע' ערוך לגר, טו"א באבני מלואים' חגיגה יח).

רבי יוסי אומר: כישראל בחול. וכן אמר רבי שמעון, והוסיף שגם עבד ואמה התושבים (שלא מלו וטבלו), עושים מלאכה בשבת לעצמם כישראל בחול. ופסק רב אדא בר אהבה (ללשנא בתרא) הלכה כר' שמעון. כן הדין אפילו כשעושים מלאכה בבית ישראל. ודוקא כשעושים לעצמם אבל לא כשעושים לרבים ישראל [שזה אסור מהתורה לישראל לעשות מלאכה על ידו, משום וינפש בן אמתך והגר. וי"א דוקא בשכירו ולקיטו אסור מהתורה] (עפ"י תוס'; רמב"ם שבת כ, יד; ראשונים יבמות מה; שו"ת הרשב"א ח"א נט וה"ג רעב; שו"ת הרשב"ש תסו. ויש אוסרים אף ביו"ט לעשות עבור ישראל – עפ"י בה"ג. ע' ב"י או"ח תקכו).

דף ט

טו. א. אלו מביאים קרבן על הזדון כשוגג?

ב. אלו מביאים קרבן אחד על עבירות הרבה?

א. אלו מביאים על הזדון כשוגג; –

הבא על השפחה (וכפר עליו הכהן באיל האשם לפני ה' על חטאתו אשר חטא ונסלח לו מחטאתו אשר חטא – בין במזיד בין בשוגג (אבל באונס פטור. עפ"י תוס' יא.);
 נזיר שנשטמא (וכי ימות מת עליו בפתע – שוגג – פתאם – מזיד או אונס);
 נשבע שבועת העדות לשקר מביא קרבן עולה ויורד, בין בשוגג בין במזיד (שבכל האמור בפרשת עולה-ויורד נאמר ונעלם וכאן לא נאמר).
 על מהות השגגה שחייבים עליה חטאת – ע' בשבועות לא;
 שבועת הפקדון (תחטא – תחטא משבועת העדות).

ב. חמשה מביאים קרבן אחד על עבירות הרבה; –

הבא על שפחה ביאות הרבה, מביא קרבן אחד (על חטאתו אשר חטא – ריבה חטאים הרבה).
 במזיד – חייב אחת לדברי הכל, ובשוגג ישנן דעות שאם נודע לו בנפרד על כל אחת ואחת, שידיעות מחלקות (ע' שבת עב. תוס' שם ושטמ"ק כאן אות כה). ואם כבר הפריש אשם – לדברי הכל ההפרשה מחלקת (עפ"י גמרא שם. ויש צד שלרב דימי אפילו באופן זה מביא אחד, ע"ש בתד"ה כז).
 בא על שפחות הרבה, אפילו בהעלם אחד – חייב על כל אחת ואחת, שגופים מחלקים שנאמר אשר ישכב את אשה... והיא שפחה – לחייב על כל שפחה ושפחה);
 נזיר שנשטמא טומאות הרבה – מביא קרבן אחד (אפילו התרו בו על כל טומאה וטומאה. רמב"ם נזירות ו, טו).
 ופרשו בגמרא שאם נטמא ביום השמיני לטהרתו, שהוא יום הקרבת קרבנותיו – ודאי חייב קרבן נוסף [ולרבי יוחנן [דלא כחזקיה] אפילו בלילה שבין שביעי לשמיני. לעיל ה.]. ואם נטמא ביום השביעי – מביא קרבן אחד [אלא שלרבי הסובר אין נזירות טהרה חלה עליו אלא ביום השמיני, אין כאן 'טומאות הרבה', אבל לר' יוסי בר"י שאמר נזירות טהרה חלה עליו ביום השביעי, אתה מוצא טומאות הרבה וקרבן אחד].
 הרמב"ם (נזירות ו, טו) פסק כדעת חכמים (בנויר יח) שניזירות טהרה חלה עליו רק לאחר הבאת חטאתו, הלכך כל עוד לא הביא חטאתו, אפילו עברו ימים רבים בינתיים, אם נטמא שוב אינו מביא אלא קרבן אחד;

המקנא לאשתו על ידי אנשים הרבה – מביא מנחת-קנאות אחת על כולם, כשהוא משקה (זאת תורת הקנאות – תורה אחת לקנויים הרבה. ויש דורשים מ'מנחת קנאות היא'. ע' ספרי זוטא נשא; רמב"ם סוטה ד, טז);
 מצורע שנתנגע נגעים הרבה; כגון שספר שבעה (וכבר הביא צפורים) ולא הספיק להביא קרבנותיו עד שנתנגע שוב – מביא לבסוף קרבן אחד (זאת תהיה תורת המצורע – תורה אחת לצרעויות הרבה).

א. משמע אפילו יצא ליום שהוא ראוי להביא קרבן (עפ"י שטמ"ק. וכן מתבאר מדברי הרמב"ם הל' מחו"כ ה, ח). וע' תו"ט ורש"ש וחדושי ר"ל ח"ב סג). ואולם השפת-אמת צדד לומר שאם יצא לשעה הראויה לקרבן – חייב שני קרבנות. וכן צדד החזו"א (נגעים ד, טו), אלא שהעיר מדברי הראשונים, ע"ש. וכבר הביאו שמשמע כן בפירוש רבנו הלל לתו"כ מצורע ב).

ב. אם לא הביא ציפורים על ונתנגע שוב – אינו מביא אלא זוג ציפורים על הכל, שצרעת אחת היא (עפ"י שיטמ"ק).

ג. הביא חטאתו נתנגע שוב; לרבי שמעון מביא קרבן על כל נגע ונגע, ולחכמים מביא קרבן אחד כל שנתנגע קודם הבאת האשם (תוספתא כאן פ"א). ופסק הרמב"ם כחכמים (מחו"כ ה, ח) שהקובע הוא הבאת האשם, כמו לענין קביעת עשירות ועניות.
 וכשחייב להביא על כל אחד ואחד, כשהביא אחד כבר נטהר והשאר עליו חובה, כדין יולדת שילדה לידות הרבה (עפ"י חדושי מרן רי"ז הלוי מחו"כ א);

האשה שילדה ולדות הרבה, שהפילה בתוך 'ימי מלאת' ללידתה / [או להפלתה] הקודמת (זאת תורת הילדת... 'תורת' משמע ריבוי), אבל ילדה לאחר שעברו 'ימי מלאת' – מביאה קרבן נפרד (זאת). רבי יהודה אומר: מביאה קרבן אחד על הלידה שבתוך 'מלאת' הלידה הראשונה, אבל אם ילדה פעם שלישית בתוך 'מלאת' לשניה, מביאה קרבן נוסף כיון שהיא לאחר 'מלאת' הראשונה. ואפילו במפלת תאומים (כלומר, שהיו כמה עוברין יחדיו במעיה) לסירוגין, אין אומרים הכל לידה אחת היא, ואינה נפטרת בקרבן אחד אלא בהפלה שבתוך 'מלאת' לראשונה (או לשלישית, לחמישית וכו'), אבל לא בהפלה שבתוך מלאת של השניה (והרביעית והשישית וכו'), שהרי השניה כמאן דליתא דמיא, כיון שהיא תוך מלאת לראשונה ואינה חשובה לידה בפני עצמה.

א. מצינו אופן נוסף של קרבן אחד על טומאות הרבה – בזב שראה שלש ראיות בלילה שביין שביעי לשמיני של טהרתו (או שתים בלילה ואחת ביום השמיני) – למ"ד לילה מחוסר זמן, שמביא קרבן אחד בלבד (עפ"י גמרא לעיל ח).

כעין קרבן אחד על עבירות הרבה, מצינו בדברי הרמב"ם (הל' רוצח ט, י) לענין עגלה ערופה, שנמצאו הרבה חללים קרובים לעיר אחת – מביאה עגלה ערופה אחת על כולם. וע' במנחת-היניח תקל, ה.

ב. כתב הרמב"ם (מחור"כ א, ה) שאם הביאה קרבן תוך מלאת של וילד זה על ולדות הראשונים – לא יצאה ידי חובתה. והראב"ד השיגו.

דף י

טז. א. אשה שהפילה וילד תוך 'מלאת ימי טוהר' של לידה קודמת – מה דינה לענין ימי טומאה וימי טהרה?
ב. יולדת שהפילה נקבה ביום שמונים – האם היא טמאה?

א. המפלת אחר לידה; לדעת חכמים לעולם מתחילים המניין מן האחרון, והמניין הראשון בטל (שדנים הכל כלידה אריכתא). ואם ימי 'מלאת' של שני מסתיימים לפני גמר 'מלאת' הראשון, כגון שהיתה מעוברת בתאומים זכר ונקבה, והפילה נקבה ואחר עשרים יום הפילה זכר – מונה ימי טוהר מהלידה הראשונה ואין משלימים אותם כנגד ימי הטומאה שהפסיקו בינתיים (ששים יום... רצופים ולא מפורזים).

כן מבואר בפרש"י ועוד. ויש אומרים שכיון שפסקוה ימי טומאה של הלידה השניה, נתפורו ימי טוהר של הראשונה ונתבטלו לגמרי ואין לה אלא ימי טוהר של שני (עפ"י ר"ש וראב"ד בתו"כ; בה"ג הל' יולדת). ודוקא כשהלידה השניה היתה בימי טוהר של הראשונה, אבל אם ילדה בתוך ימי הטומאה – לא בטלה הספירה של הלידה הראשונה (עפ"י ראב"ד שם).

לר' יהודה, נסתפקו בגמרא כיצד דעתו לענין טומאה וטהרה ופשטו שיש למנות ימי מלאת מן הראשון לחומרא, אבל גם מתחשבת בלידה השניה לחומרא ולא לקולא.

לפרש"י, אסורה בקדשים עד תום מלאת ימי טהרה של הלידה השניה. מאידך אין משלימים ימי טוהר של הלידה הראשונה כמספר ימי טומאה שהחסירו מימי טהרה, אלא ימי טומאה של השני עולים לימי טוהר הראשון (והרי זה כדעת חכמים הנ"ל).

והתוס' מפרשים שאין נותנים לשני ימי טוהר כלל. יש אומרים שאף לראשון אין נותנים לה, מאחר והלידה השניה הפסיקה המניין ואין כאן רציפות [וגם לשניה אין נותנים, שלידה זו כמי שאינה לרבי יהודה] (עפ"י פי' הראב"ד לתו"כ), וי"א שנותנים לה ימי טוהר מהראשון אלא שאין משלימים אותם כנגד ימי הטומאה שהפסיקו (עפ"י שיטמ"ק).